

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan: College van Burgemeester en Wethouders

Geacht College,

De Nationale ombudsman en Kinderombudsman zien aanleiding aandacht te vragen voor de situatie in de Oekraïne-opvanglocaties in Nederland. Wij ontvangen nog steeds een toenemend aantal klachten en signalen over deze opvang.

Wat vragen wij?

Naar aanleiding van deze klachten doen we een dringend beroep op de minister en gemeenten om te zorgen voor betere omstandigheden in de opvang. We wijzen hierbij op het toetsingskader dat is gebaseerd op mensen- en kinderrechtelijke verplichtingen voor een goede opvang uit ons eerdere rapport over de crisisnoodopvang.¹ Ook vragen we aandacht voor de situatie van Oekraïners die onlangs naar Nederland zijn gekomen en voor wie geen opvang en deugdelijke registratie geregeld is. Ook zij moeten immers in aanmerking kunnen komen voor voorzieningen die gekoppeld zijn aan het recent aangekondigde transitiedocument.

Concreet vragen wij de minister/ het Rijk:

- Zorg voor menswaardige opvang;
- Zorg voor een adequate centrale registratie van alle Oekraïense ontheemden die Nederland binnenkomen;
- Ga met Oekraïners in gesprek over hun huidige en toekomstige situatie en wat zij nodig hebben;
- Ga met gemeenten in gesprek over:
  - mogelijkheden tot verbetering van bestaande opvang;
  - uitbreiding van het aantal opvangplaatsen;
  - weg te nemen obstakels (regeldruk);
- Bied gemeenten voldoende middelen, duidelijke wetgeving en maak structurele afspraken om voldoende en goede opvang te realiseren;
- Zorg bij het omzetten van opvang naar permanente huisvesting voor locaties die daarvoor geschikt zijn.²

Concreet vragen wij gemeenten:

- Ga met bewoners in gesprek op de locaties en maak gebruik van hun kennis en expertise. Informeer daarbij naar wat zij nodig hebben;
- Praat met kinderen en zet hun belang voorop. En zorg voor professioneel zicht op de ontwikkeling van kinderen;

¹ *'De crisis voorbij'* Naar een menswaardige opvang van asielzoekers vanuit mensen en kinderrechtelijk perspectief. Een rapport van de Nationale ombudsman en Kinderombudsman 27 juni 2023 [De crisis voorbij](#) hoofdstuk 3.

² [Verzamelbrief opvang Oekraïne van 28 november 2025 van de minister voor Asiel en Migratie aan de voorzitter van de Tweede Kamer](#)

Pagina 1

Datum

8 december 2025

Onderwerp

Klachten over Oekraïne opvanglocaties

Ons nummer

2025/139

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63

post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

- Doe al het mogelijke om de (leef)situatie van bewoners te verbeteren. Denk daarbij onder meer aan voldoende privacy, kookgelegenheid, goede schoonmaak en voldoende sanitair;
- Probeer het aantal verhuisbewegingen voor bewoners zoveel mogelijk te beperken;

Pagina 2

In deze brief treft u een beschrijving van de algemene situatie en een beeld van de klachten en signalen die wij ontvangen waarop wij onze verzoeken hebben gebaseerd.

Algemene situatie

Sinds de Russische invasie in Oekraïne zijn miljoenen Oekraïners hun land ontvlucht. Ruim 127.000 van hen zijn naar Nederland gevlucht.³ Zij vallen onder de EU Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) die nu loopt tot 4 maart 2027. Nederlandse gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opvang op grond van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Gemeenten hebben in korte tijd opvang voor een grote groep Oekraïners georganiseerd. Over het algemeen betrof dit opvang die bedoeld (en verwacht) was tijdelijk verblijf te bieden. Het merendeel van de locaties is dan ook niet geschikt voor langdurig verblijf, terwijl daar inmiddels wel sprake van is. Een gebrek aan eigen voorzieningen en daarmee privacy maakt het leven daar zwaar.⁴ Daarbij zit de Oekraïne-opvang al geruime tijd helemaal vol.⁵ Nog dagelijks komen nieuwe vluchtelingen vanuit Oekraïne naar ons land, maar voor hen is (vrijwel) geen opvang meer beschikbaar. Ook op de noodopvanglocaties worden met regelmaat Oekraïners geweigerd. Vluchtelingen uit Oekraïne krijgen al geruime tijd het verzoek om zelf woonruimte te regelen.

Dat het nog altijd 'piept en kraakt' in de Oekraïne-opvang blijkt uit signalen die wij ontvangen en berichtgeving in de media. Vrijwel dagelijks wordt de noodklok geluid. Zo berichtte het Rode Kruis dat maandelijks honderden Oekraïense mensen zich bij hen melden, omdat ze nergens anders terecht kunnen. Mensen worden weggestuurd bij de gemeenten.⁶ De VNG liet onlangs weten dat gemeenten hun verantwoordelijkheid wel willen blijven nemen maar dat daarvoor voldoende middelen, duidelijke wetgeving en structurele afspraken nodig zijn. En dat het belangrijk is dat gemeenten tijdig en zorgvuldig betrokken worden bij de verdere uitwerking van het langetermijnbeleid rond de Oekraïne-opvang. De VNG dringt er daarom bij het kabinet op aan om snel met structurele oplossingen te komen, zowel voor de korte als de lange termijn.⁷

---

³ [Cijfers opvang vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland | Opvang vluchtelingen uit Oekraïne | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ Uit onderzoek van WODC naar de rol van opvang in het werken en welzijn van Oekraïense vluchtelingen, 'Meer dan een dak', [Meer dan een dak](#): 'Oekraïense vluchtelingen die in de opvang meer eigen voorzieningen hebben, en daarmee meer privacy, zijn mentaal gezonder dan Oekraïners die voorzieningen delen met anderen.'

⁵ Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) van 10 september 2025: 'De gemeentelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen zit tegen haar maximumcapaciteit aan. Met ruim 97.000 gemeentelijke opvangplekken is er geen ruimte meer, terwijl er nog steeds nieuwe vluchtelingen komen. Het Knooppunt Coördinatie Informatie Oekraïne spreekt van een 'zeer kritieke situatie.'

⁶ Website van het Rode Kruis, bericht van 18 september 2025.

⁷ Bericht op de website van de VNG van 10 september 2025, de brief van de VNG van 20 november 2025 over het langetermijnbeleid Oekraïne ([Brief Langetermijnbeleid VNG](#)) en de resolutie van de VNG van 28 november 2025 'Naar een houdbare opvang van Oekraïense ontheemden', ([Resolutie VNG 'Naar een houdbare opvang van Oekraïense ontheemden'](#)).

Klachten en signalen bij de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman

Pagina 3

Eerdere brief ombudsman over behandeling van klachten over Oekraïne-opvanglocaties

De Nationale ombudsman constateerde vanaf medio 2024 een sterke toename van klachten en signalen over Oekraïne-opvanglocaties. Daarom vroegen wij bij brief van 18 april 2025⁸ gericht aan gemeenten aandacht voor de behandeling van klachten van inwoners van Oekraïne-opvanglocaties door heel het land. In die brief zetten wij uiteen waar deze klachten over gingen en wat ons beeld was op basis van gesprekken met bewoners van Oekraïne-opvanglocaties, klachtbehandelaars en locatiemanagers van verschillende gemeenten. Wij wezen op enkele aandachtspunten en voegden een praktische handreiking⁹ met suggesties voor een goede klachtbehandeling toe.

Aantal klachten blijft hoog

Ook in het eerste deel van 2025 bleef het aantal binnengekomen klachten over Oekraïne-opvanglocaties hoog. Inmiddels hebben wij meer dan 110 klachten over ruim zeventig gemeenten ontvangen. De klachten zijn afkomstig van bewoners van verschillende opvanglocaties en worden door bewoners individueel of als groep ingediend. Ook ontvangen wij signalen over opvanglocaties via organisaties, zoals het Rode Kruis, Opora Foundation en Vluchtelingenwerk.

Beschrijving klachtbeeld van bewoners

Tot medio juni 2025 hadden de klachten veelal betrekking op onderwerpen als het gebrek aan privacy, de bejegening van medewerkers richting bewoners en (het gebrek of tekort aan) faciliteiten. Hoewel deze onderwerpen nog steeds terugkomen in de klachten, zien wij de afgelopen maanden ook veel klachten die gaan over verhuizingen. Omdat bestaande locaties sluiten, moeten de bewoners gedwongen verhuizen naar een andere locatie. Meestal vinden die verhuizingen plaats binnen dezelfde gemeente. In de klachten die wij hierover ontvangen zien we terug dat bewoners veelal verhuizen naar locaties waar de faciliteiten slechter zijn. Deze klachten zien op het moeten delen van (slaap)kamers met anderen, vaak met vreemden, waar dat eerder niet hoefde. Ook wordt geklaagd over verslechterde beschikbaarheid van sanitair en (het nog altijd ontbreken van) kookvoorzieningen.

Een bewoner van een opvanglocatie:

'Onlangs zijn wij geïnformeerd dat wij onze woning moeten verlaten. Er werd ons een alternatieve locatie aangeboden, maar de omstandigheden daar zijn aanzienlijk slechter. De locatie is afgelegen, vrijwel zonder voorzieningen, en omgeven door bos. Op ons kind van twee jaar, gewend aan een rustige leefomgeving met bekende gezichten, zou een verhuizing naar zo'n plek een ernstige psychologische impact kunnen hebben.'

⁸ [20250044 Oproep ombudsman aan gemeenten - informeer Oekraïense vluchtelingen over klachtprocedure_0.pdf](#)

⁹ [Handreiking gemeenten_def.pdf](#)

In sommige gevallen zien wij dat bewoners naar andere gemeenten moeten verhuizen. Bewoners dienen hierover een klacht in, omdat zij na lange tijd wonen op een bepaalde locatie, waar zij ook hun werk en sociale contacten in de buurt hebben, niet willen verhuizen naar een andere locatie. Een verhuizing brengt bovendien veel stress, onrust en onzekerheid met zich mee.

Pagina 4

Een bewoner van een opvanglocatie:

'Sinds augustus 2023 verblijven wij in een huis met twee kamers. De gemeente besloot onlangs dat wij één kamer moeten verlaten en samen met een ander gezin in één kamer moeten wonen. Ik heb bezwaar gemaakt en uitgelegd dat dit ernstige gevolgen heeft voor mijn minderjarige zoon: gebrek aan privacy, geen rustige plek om te leren, en negatieve impact op zijn welzijn.'

Een medewerker van een opvanglocatie:

'De situatie duurt te lang. De bewoners zitten aan de limiet van wat je als mens aan kan.'

Een bewoner van een opvanglocatie:

'Door de verhuizing verloor ik mijn baan, die ik op contractbasis had. Dit verslechterde mijn financiële en psychische situatie aanzienlijk. Nu ben ik verhuisd en heb ik een aparte kamer gekregen. Maar ik ben mijn baan kwijtgeraakt. En belangrijker nog, ik heb de kans gemist om in Nederland te integreren.'

Beschrijving situatie opvanglocaties

De Nationale ombudsman, de Kinderombudsman en hun medewerkers brengen bezoeken aan de opvanglocaties. Daar zien en horen zij een bevestiging van de ontvangen signalen. Bewoners hebben het zwaar door het langdurig verblijf in locaties die daarvoor niet geschikt zijn. Er is - zeker in omgebouwde kantoorpanden - onvoldoende privacy en ook het gedeeld gebruik van sanitaire - en kookvoorzieningen begint de mensen op te breken.

Medewerkers op de locaties doen hun best de situatie voor de bewoners zo goed mogelijk te maken. Wij zien regelmatig positieve initiatieven, zoals het indelen van sanitair en kookvoorzieningen per kamer, zodat een vaste groep bewoners de regie voert over hun 'eigen' voorzieningen. Steeds vaker echter lopen medewerkers aan tegen de grenzen van wat mogelijk is. Ze verzuchten: 'we willen wel, maar we kunnen niet.' De regeldruk is enorm en maakt het ingewikkeld verbeteringen op korte termijn te realiseren. Zo spraken wij in het voorjaar van 2025 met een opvanglocatie die keukens wil plaatsen, zodat bewoners niet meer zijn aangewezen op catering. De vele regels en voorwaarden die hieraan zijn verbonden, leiden tot een enorme vertraging. Ruim een half jaar later zijn de keukens nog altijd niet geplaatst.

Medewerkers in de opvang en bij de opvang betrokken organisaties uiten tegenover de ombudsmannen ook hun zorgen over de situatie van de Oekraïense kinderen. Dat kinderen verblijven op locaties die voor hen ongeschikt zijn, dat ze onzeker zijn over hun toekomst en onvoldoende mentale ondersteuning krijgen. Ook vertellen kinderen ons dat het onderwijs dat zij ontvangen niet aansluit bij hun niveau. Deze verhalen passen in het

beeld dat ook de Adviesraad Migratie schetst in recente publicaties over de kwetsbare positie van kinderen die opgroeien zonder perspectief.¹⁰

Pagina 5

Toetsingskader

De brief van april 2025 ging over de *klachtbehandeling* door gemeenten. Nu vragen we aandacht voor de *inhoud* van de klachten. Zoals hiervoor beschreven gaat het merendeel van de klachten over de situatie in de opvang en de gedwongen verhuizingen. We verwijzen daarom naar ons eerdere rapport over de leefomstandigheden van gezinnen in de crisisnoodopvang. Daarin is onder meer aangegeven wat er moet gebeuren om de voorzieningen in de crisisnoodopvang te verbeteren.¹¹ Ook maakten wij een 'toetsingskader'; een mensen- en kinderrechtelijk normenkader op basis van (internationale) verdragen, richtlijnen en jurisprudentie. Dit kader biedt handvatten en geeft richting voor kwalitatief goede opvang. Het kader wordt als bijlage bij deze brief gevoegd.¹²

In dit rapport over de crisisnoodopvang vroegen we gemeenten en veiligheidsregio's te zorgen voor beter onderdak met genoeg privacy, mogelijkheden om te koken en te zorgen voor onderwijs en zinvolle dagbesteding. We drongen er bij de overheden op aan te doen wat nu al kan, en kennis en ervaringen van bewoners, omwonenden en andere locaties daarbij mee te nemen. En te zorgen voor minder verhuizingen, meer gesprekken met kinderen en professioneel zicht op hun ontwikkeling.

Een vergelijkbare oproep doen we voor de situatie in de Oekraïne-opvanglocaties nu de zorgen over deze opvanglocaties grotendeels overeenkomen.

Tot slot

Wij verzoeken u met klem onze oproepen ter harte te nemen en de situatie voor Oekraïners in Nederland te verbeteren. Wij blijven de ontwikkelingen op de voet volgen en zijn van harte bereid hierover nader met u in gesprek te gaan.

Een brief met gelijke inhoud versturen wij aan de minister. Een afschrift van deze brief versturen wij aan de VNG en de gemeentelijke ombudsvoorzieningen.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,

Reinier van Zutphen
Nationale ombudsman

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

---

¹⁰ [Steun Oekraïne, investeer in haar kinderen in Nederland | Blogs | Adviesraad Migratie](#) en [Vanuit kwetsbaarheden naar kansen: Een goede toekomst voor Oekraïense kinderen en jongeren | Publicatie | Adviesraad Migratie](#)

¹¹ 'De crisis voorbij' Naar een menswaardige opvang van asielzoekers vanuit mensen en kinderrechtelijk perspectief. Een rapport van de Nationale ombudsman en Kinderombudsman 27 juni 2023 [De crisis voorbij](#)

¹² Het bijgevoegde normenkader is een aangepaste versie met verwijzingen naar de geldende Opvangrichtlijn en de Herziane Opvangrichtlijn.